

VZTRAJATI!

Kaplja za kapljo tudi kamen izdolbe! pravi star pregovor. Pregovor se sicer nanaša na vztrajnost, da nekaj dosežemo, če vztrajamo in ne odnehamo. Z drugimi besedami povedano, da lahko cilj dosežemo le, če smo vztrajni. Na spletu še berem, da tako rečemo tudi, kadar dolgotrajno izpostavljanje minimalnim škodljivim vplivom prinaša negativne posledice. Za vse to najdemo tudi geografske primere. Tako onesnažen zrak ali drobn prašni delci v zraku kratkotrajno ne puščajo sledov, v daljših časovnih obdobjih pa lahko znatno prispevajo k raznim boleznim dihal. Še bolj ilustrativen je prvi primer in še kako resničen. Neverjetno se zdi, da bi kaplja vode zmogla izdolbsti kamen, pa je še kako res. Kaplje oz. voda na kamnino deluje počasi in neznatno, a geografi še kako dobro vemo, kako je rekam v dolgih obdobjih uspelo vrezati globoke soteske ali narediti podzemne jame in brezna, ali pa, kako kapljajoča voda z odlaganjem raztopljenih snovi za sabo pusti prelep kapnik.

Ne bomo nadaljevali v tej smeri, a zgornji pregovor je danes še zlasti pomemben, ker se čas hitro vrti in se nam zdi, da se mora vse zgoditi hitro. Ni več časa za premislek, premišljena dejanja in modre odločitve. Vse hočemo imeti takoj! Ne jutri, ampak danes, ne čez dve uri, ampak zdaj.

Vprašali se boste, zakaj takšen uvod. Glavni vzrok je naslovni članek o Kaninu, kjer je na oblikovanost

površja močno vplivala voda. V dveh ali treh milijonih let je voda z raztapljanjem apnenca in v obliki ledenikov oblikovala današnjo podobo pogorja. Vztrajno in počasi; nekatere oblike so stare nekaj sto, druge pa nekaj sto tisoč let ali več. Prav tako vztrajen je bil tudi avtor prvega prispevka, da se še po 60 letih raziskovanja Kanina vedno znova vrača nanj ali vsaj v njegovo okolico z odprtimi očmi in prvinsko radovednostjo. O kom gre beseda, pa v nadaljevanju.

V tej številki zaključujemo vsebine o gorah, kar je bila vodilna tema prejšnje številke. O Kaninu se je razpisal velik poznavalec in neutrujen raziskovalec tega pogorja Jurij Kunaver. Članek je precej obsežen, saj drugače skoraj ni mogoče predstaviti ključnih geoloških in geomorfoloških značilnosti pogorja, ki ga je geograf Svetozar Ilešič označil za »najskrivnostnejšo, najodljudnejšo gorsko pokrajino, široko plečato, razrito in pusto, kot nepregledni svet skalnega žlebičja in kotličja«. Če je temu res tako, se lahko prepričate v prvem članku.

Nato preidemo na nekoliko drugačno temo, saj dva članka Eve Konečnik Kotnik in Igorja Žiberne obravnavata svetlobno onesnaževanje. V prvem pišeta o svetlobnem onesnaževanju v Evropi in Sloveniji, v drugem pa o svetlobnem onesnaženju kot izobraževalni vsebini. Gre za tematiko, ki ni nova, a hkrati o njej ni prav veliko napisanega. Avtorja med drugim ugotavljata, da bi bilo treba tej tematiki posvetiti nekaj več čas tudi pri geografiji.

Zaradi nekoliko obsežnejših člankov nam je v to številko uspelo umestiti le še prispevka Zdenke Holsedl Pertoci o pouku geografije v osnovni šoli za odrasle in Barbare Muhič o poučevanju na daljavo – nov izziv za geografa, kjer se avtorica ozre na svoje izkušnje poučevanja na daljavo v času epidemije novega koronavirusa. Ugotavlja, da se je poučevanje na daljavo izkazalo za garaško in naporno delo tako za učitelje kot tudi za učence ter starše, a je bilo tudi polno izzivov.

Sledita še dve stalni rubriki; avtor teh besed je v Pedagoških oreh zapisal nekaj misli o uporabi nemih zemljevidov, ki jih čas še ni povsem povozil, v Zanimivostih pa je povzel ključne značilnosti ene najlepših naravnih znamenitosti Posočja, tj. Tolminskih korit. Ali bi se moralo reči Tolminkinih korit?

Želim prijetno in radovedno branje.

Dr. Anton Polšak

Zavod RS za šolstvo
anton.polsak@zrss.si